

Woensdag 14 december stelde het gemeenschappelijk vakbondsfront van ABVV, ACV en ACLVB een eisenbundel op naar de nieuwe federale regering en de werkgevers.

Tegelijkertijd werd een stakingsaanzegging ingediend die uiterlijk op maandag 30 januari 2012 tot een 24-urenstaking kan leiden als aan deze eisen niet wordt tegemoet gekomen.

Burgerlijke raadgevingen

Een dag later gaf Guy Tegenbos in zijn edito in De Standaard hierop volgende commentaar:

“De regering kan de staking nog voorkomen door toe te geven aan de vakbondseisen. Hoe dramatisch is dit? Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel is dit het begin van een open conflict en langdurige sociale onrust, en sturen de vakbondsleiders aan op een radicale omkering van het beleid, via stakingen en betogingen die de regering doen wankelen. Ofwel sturen ze aan op een 'beheerst conflict' zoals dat is ingebed in de oude Belgische politieke cultuur. (...) Wat is de logica van het 'beheerst conflict'? Er is vanzelfsprekend verzet in vakbondskringen tegen een aantal maatregelen van de regering. Als de vakbondsleiders dit negeren of te zwak oppakken, loopt het meest militante deel van hun achterban hen voorbij en raken ze de controle over de beweging kwijt. Dan komen er ongecontroleerde acties die voor hen én voor de regerende politici gevaarlijk zijn. Het is dus voor die twee laatste groepen beter dat de vakbondsleiders zelf het voortouw nemen, en het verzet kanaliseren in de richting van enkele haalbare punten die als grote overwinningen kunnen worden voorgesteld.”

Hierin wordt goed samengevat wat de mogelijke scenario's zijn naar de aanloop van de algemene staking van 31 januari. Voor alle duidelijkheid: Guy Tegenbos is geen vriend van de vakbonden. Samen met de redactie van De Standaard voert hij al weken een actieve campagne tegen de “onverantwoorde” eisen van de vakbonden.

De eisenbundel van de vakbonden

De eisenbundel van het gemeenschappelijk vakbondsfront is ingedeeld in 7 hoofdstukken. We gaan op de belangrijkste in. In een eerste hoofdstuk “Over de sanering” wordt inderdaad correct gesteld dat de besparingsmaatregelen voornamelijk vier groepen het hardst treffen: de jongeren, de langdurige werklozen, de oudere werknemers en de vrouwen.

Jongeren

Voor jongeren wordt een verlengde wachttijd ingevoerd (12 maanden). Deze wordt voor de meeste gevallen beperkt in de tijd (maximum 3 jaar), en dit ongeacht de geleverde inspanningen om werk te zoeken. Deze regels worden ook al opgelegd aan jongeren die nu reeds in hun wachttijd zitten. In hun eisenbundel vragen de vakbonden dan ook dat dit gecorrigeerd wordt voor werklozen met een verminderde arbeidsongeschiktheid en voor de jongeren die nu al in hun wachttijd zitten. Het principe zelf dat deze wachttuitkeringen beperkt worden in de tijd voor een aantal groepen wordt door de vakbonden helaas niet ter discussie gesteld. De vakbonden vinden wel dat er correcties moeten ingebouwd worden voor jongeren met 'versnipperde' (of preciaire) banen.

Werklozen

Langdurige werklozen zullen snel hun uitkering zien dalen. Velen onder hen dreigen snel onder de armoedegrens terecht komen. Hier vragen de vakbonden dat deze daling van de werkloosheidsuitkering enkel kan nadat een gepaste baan en/of een gepaste opleiding werd aangeboden. Ook wordt een uitzondering gevraagd voor werklozen met een verminderde arbeidsgeschiktheid.

Ouderen

Oudere werkenden dreigen het slachtoffer te worden van de combinatie van de achteruitgang van de brugpensioenstelsels en de afbouw van de leeftijdstoelagen voor oudere werklozen. Daarom eisen de vakbonden maatregelen om de werkgevers te responsabiliseren, zeker als die werknemers van 50 jaar en ouder ontslaan.

Vrouwen

Vrouwen hebben vaak onvolledige loopbanen. Zij dreigen dan ook de grootste slachtoffers te worden van het verstrengen van de toegang tot de pensioenen of het afschaffen van vormen van tijdskrediet, die de combinatie werken en privéleven zouden moeten vergemakkelijken. Ook het optrekken van de afstand voor een passende betrekking tot 60 km, zonder tijdsbeperking, treft vooral de vrouwen (bv. alleenstaande vrouwen met kinderen voor wie gepaste kinderopvang vinden niet evident is).

Relanceplan

In een tweede hoofdstuk "Over een relanceplan voor kwaliteitsvolle banen, voor jong en oud" worden een reeks maatregelen voorgesteld die er op gericht zijn voor deze vier getroffen groepen bijkomende tewerkstellingskansen te creëren. Ook wordt gevraagd om de steunmaatregelen voor de bedrijven anders te oriënteren om tot een maximaal tewerkstellingseffect te komen. Het is inderdaad zo dat deze maatregelen in het verleden enkel een subsidie waren voor bedrijven, zonder dat er concrete doelstellingen qua bijkomende arbeidsplaatsen tegenover stonden. Verder wordt er overleg gevraagd over de plannen van Di Rupo om de arbeidstijd op jaarbasis te bekijken en niet meer op weekbasis, over de versoepeling van deeltijdse en tijdelijke arbeid en over de aangekondigde hervorming van de havenwet. De laatste is een zoveelste poging om het statuut van de dokwerkers nogmaals aan te vallen.

Inbraak in het sociaal overleg

Bijzonder veel aandacht wordt in het hoofdstuk "eindeloopbaan en combinatie privé- en beroepsleven" besteed aan het inbreken door de regering in het sociaal overleg. Zowel op het vlak van het brugpensioen als van het tijdskrediet worden regels die via het sociaal overleg waren bepaald éézijdig veranderd. Dit gebeurt steeds in het nadeel van de werkenden. Bijzonder erg is ook dat een aantal regels met terugwerkende kracht worden veranderd, wat neerkomt op een vorm van contractbreuk. Zo wordt het bestaande stelsel van halftijds brugpensioen gewoon afgeschaft. Deze inbraken in het sociaal overleg zijn uiteraard erg belangrijk voor de vakbondsleiding zelf: op deze manier wordt haar eigen rol en plaats in de samenleving op de helling geplaatst.

Fiscaliteit

In een volgend hoofdstuk "Rechtvaardiger belastingen en sterke regulering van de financiële wereld" worden efficiënte maatregelen ter bestrijding van de fraude gevraagd, alsook maatregelen voor een rechtvaardiger fiscaliteit: hogere bijdragen van de vermogens, de roerende inkomsten en de ondernemingen. Verder wordt gepleit voor een versterkte en efficiëntere regulering van de financiële markten en de banken. Wat hier duidelijk ontbreekt, is de eis naar een doorlichting (audit)

van de openbare schuld. Terwijl enkel op die manier kan onderzocht worden op welke manier de grote tekorten op de begroting zijn ontstaan en in hoeverre de explosieve groei van de overheidsschuld sinds 2008 "legitiem" is.

Koopkracht en welvaartsvastheid

Wanneer er gesproken worden over "koopkracht" worden er uiteraard garanties gevraagd over het behoud van de index en de automatische koppeling eraan van de lonen en de sociale uitkeringen. Ook wordt controle gevraagd over de diverse elementen die de eindprijs van de energierekening bepalen. Tenslotte moet ook de afgesproken welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen behouden worden: ook hier grijpt het regeerakkoord in op bestaande afspraken.

Openbare diensten

In het hoofdstuk over de "openbare diensten" lezen we dat de vakbonden zich zullen verzetten tegen alle maatregelen die de werking van goede en transparante openbare diensten onmogelijk maken. Meer concreet verzetten ze zich tegen botte, lineaire ingrepen op de personeelskosten (door het nauwelijks of niet vervangen van gepensioneerd personeel) en tegen de ideologische aanvallen op de overheidstewerkstelling. Tevens eisen de vakbonden dringend sociaal overleg over de gevolgen voor het personeel van het regionaliseren van sommige bevoegdheden en de invoering van uitzendarbeid bij de overheid.

De aantasting van de pensioenberekening der ambtenaren wordt terecht onaanvaardbaar genoemd. Spijtig genoeg pleiten ACV, ABVV en ACLVB niet voor de herinvoering van de (jaarlijks verlengbare) "wet Vande Lanotte", waarmee ambtenaren beroep konden doen op de mogelijkheid van een 4/5de werkweek en/of een vervroegde halftijdse uitdiensttreding. De verlenging van deze wet werd door de overheidsbonden gevraagd via het overkoepelende Comité A voor alle overheidsdiensten. De vraag kon daar echter niet behandeld worden omdat de Vlaamse N-VA-minister Geert Bourgeois simpelweg weigerde naar de bijeenkomst te komen.

Het is dan ook nogal onbegrijpelijk dat de bonden hier nu niet op terugkomen. Ook betreurenswaardig is dat er niet expliciet gepleit wordt voor een herfinanciering van alle openbare diensten.

Sociaal Europa?

In het laatste hoofdstuk "een sociaal Europa en een duurzame groei" wordt terecht gewezen op het toenemend democratisch tekort van de Europese instellingen. Er wordt een gecoördineerd Europees investeringsprogramma gevraagd, gericht op duurzame innovatie en groene projecten. Verder worden hervormingen gevraagd van de financiële markten en een harmonisering van de vennootschapsbelastingen. Belangrijk is ook de vraag naar een systeem van Europese minimumlonen.

Hoe verder?

De eisenbundel van de drie grote vakbonden is duidelijk een compromis: tegelijkertijd worden duidelijk concrete, maar beperkte, voorstellen gedaan, waarvan men hoopt dat ze nog kunnen besproken worden met de nieuwe regering Di Rupo. Daarnaast worden een aantal voorstellen gedaan die radicaal in gaan tegen de logica van het regeerakkoord. Tegelijkertijd wordt dus gemikt op een radicale omkering van het beleid én op beperkte aanpassingen binnen het bestaande pakket. Dit is een spreidstand die niet kan blijven duren, maar die wel overeenkomt met de reële situatie in de georganiseerde arbeidersbeweging.

Verdeeldheid

Die situatie wordt gekenmerkt door diepe verdeeldheid. Het gaat daarbij zelfs niet zozeer om de historische verdeeldheid tussen de drie "politieke" families. Aan de ene kant staan die vakbondsleiders die spartelen als een vis op het droge om kost wat kost – zelfs al is het maar symbolisch! – hun plaats aan de onderhandelingstafel veilig te stellen. Zij rekenen daarbij voornamelijk op de met hen verbonden "politieke vrienden" in PS/SP.a en/of CD&V/CDh. Aan de andere kant staan diegenen die allang hun illusies in die "politieke vrienden" verloren hebben.

We vinden voorstanders van beide opstellingen zowel bij de christelijke, de socialistische als de liberale vakbond. Helaas houdt de verdeeldheid daarmee niet op. Een communautaire breuklijn – die het gevolg is van de uiteenlopende krachtsverhoudingen in de beide grote regio's van het land – dreigt alsnog op te duiken binnen de vakbonden zelf. Daar bovenop komt nog eens het feit dat de regering er alles aan doet om de openbare bedrijven (NMBS, De Post,...) uit te spelen tegen de andere openbare diensten, hetgeen de "klassieke" dynamiek van de Belgische strijdbewegingen (waarin het spoorwegpersoneel een cruciale rol speelt) dreigt te ondermijnen.

Hoe deze situatie overstijgen?

Een eerste element hierin is het gedrag van de regering zelf: terwijl we zien dat de vakbondsleidingen vragende partij zijn voor overleg, wil minister van Quickenborne – met het akkoord van de gehele regering! – nog voor het einde van het jaar via een programmawet belangrijke wijzigingen aanbrengen aan de pensioenen (vooral aan de overheidspensioenen!). Allemaal zonder overleg en op een drafje. In de bevoegde Kamercommissie legt hij een document van 50 pagina's voor. We weten nu hoe Quickie (die zijn bijnaam niet gestolen heeft) zijn tijd "nuttig" besteed heeft tijdens de afgelopen 543 dagen van regeringsonderhandelingen. Terwijl de vakbondsleidingen "de politiek" tijd gunden om uit het moeras te geraken, en dus de syndicale achterban onvoldoende voorbereid werd op wat op ons afkomt, bereidde hij de toekomstige besluiten alvast voor. Op die manier kan hij nu iedereen in snelheid pakken...

Actie!

De drie grote overheidsbonden reageerden onmiddellijk. Enerzijds weerlegden ze in hun reactie de vele misverstanden die er bestaan rond de zogenaamd te hoge overheidspensioenen, waarbij ze nog maar eens de optrekking bepleiten van de te lage pensioenen in de privésector. Anderzijds wordt dringend sociaal overleg gevraagd. Zoniet volgen er op korte termijn, dus nog voor de eindejaarsfeesten, acties. De socialistische overheidsbond ACOD neemt daarbij het voortouw en eiste een ernstig antwoord voor maandag 19 december, 17 uur ten laatste. "Als Van Quickenborne actie wil, dan kan hij acties krijgen", klinkt het strijdlustig. Een aantal centrales van het ABVV organiseerden op 19 december reeds een prikactie aan de hoofdzetels van de Federale Overheidsdienst Financien.

Niet alleen de liberalen!

Het zou echter onjuist zijn om de brutale weigering tot sociaal overleg enkel te wijten aan de liberale ministers. De sociaal-democratische minister van Werk Monica De Koninck (sp.a) liet de ministerraad op 16 december 2011 eveneens al beslissingen nemen inzake de "hervorming" van de wachttuitkering. Ook deze maatregelen zouden reeds ingaan op 1 januari 2012. Ook hier is totaal geen sprake van sociaal overleg.

Operatie Waarheid

Een tweede element hebben de vakbonden en hun militanten zelf in handen: de meeste maatregelen zijn vrij technisch en niet altijd makkelijk te begrijpen. Doorgedreven informatie over de impact van de maatregelen voor de betrokken werknemers is dan ook erg belangrijk. Het ACV lanceerde een website (www.degevolgen.be) waar iedereen makkelijk kan bekijken wat de de regeringsmaatregelen voor zijn of haar persoonlijke situatie precies betekenen. Het ABVV van zijn

kant gaat ondertussen over tot interprofessionele militantenvergaderingen in alle vakbondsgewesten.

Deze aanzetten zijn een goede zaak, maar dienen ons inziens opgevolgd te worden door een veel bredere en ook veel diepgaandere informatiecampagne in de bedrijven, kantoren en diensten. Ook zijn er gerichte campagnes noodzakelijk naar de zwaarst getroffen: de jongeren, de werklozen, de oudere werknemers en de vrouwen. Alleen zo kunnen we komen tot een echte "Operatie Waarheid". Een absolute noodzaak om weerwerk te bieden tegen de permanente ideologische oorlog die via de media gevoerd wordt tegen alles en iedereen die tracht op te komen voor solidariteit en sociale rechtvaardigheid...

Een dynamiek naar de algemene staking op gang trekken

Het mag tevens duidelijk zijn dat er naast sensibilisering en informatie verstrekken veel meer nodig zal zijn, en wel op korte termijn. Aangezien de regering duidelijk gekozen heeft voor de vlucht voorwaarts, kan de arbeidersbeweging zich niet langer een afwachtende houding permitteren. Er moet strijd komen en snel! Om het met Rosa Luxemburg te zeggen: "de Belgische arbeidersbeweging moet opnieuw Belgisch leren spreken", dat wil zeggen: de dynamiek naar een algemene staking moet op gang getrokken worden. Hoog tijd voor sociaal verzet!

Nuttige informatie over de maatregelen vind je hier:ACV: <http://www.degevolgen.be/>

ABVV: http://www.abvv.be/web/guest/news-nl/-/article/510486/&p_l_id=10187

ACOD: <http://www.acodonline.be/artikels/nieuws.aspx?nr=2970>